

Inhoud

Voorwoord	11
Woord van de vertaler	17
1. Hij die beweert de Realiteit te kennen, zal voor altijd moeten branden in de hel	21
2. Proberen om de koning van het koninkrijk te zijn, maakt van jou een gedoemde koning	54
3. Het laatste gordijn zal nooit vallen	79
4. Wat echt is, kan nooit door iemand ervaren worden, zelfs niet door zichzelf	118
5. De vrede die je kunt bereiken, <i>'peace off'</i> , weg ermee!	157
6. Ik vraag je om de grootste luiaard te zijn die je maar kunt zijn, want dat is je ware aard	195
7. Een ervaring van stilte is geen stilte	234
8. Er valt niets te bereiken, het is allemaal entertainment	270
9. De waarheid die je kunt ervaren, is de echte waarheid niet	311
Dankwoord	358
Verklarende woordenlijst	359

Voorwoord

Karl Renz is een hedendaagse Duitse schilder, muzikant en een soort antigoeroe die momenteel afwisselend in zijn heimat in het Duitse Nedersaksen en in Zuid-India woont. Hij reist de wereld rond en praat over dat wat niet kan worden uitgesproken. Zelf noemt hij zijn talks 'zelf-entertainment'. Hij gaat te werk als een geslepen iconoclast die al je pogingen om van niets iets te maken, in de kiem smoort. "Mijn leer is leegte... Ik trek het tapijt vanonder je voeten weg, zelfs het vliegend tapijt." Karl vertegenwoordigt de eerder 'radi-karl-e' kant van non-dualiteit. Voor sommigen klinkt het misschien allemaal als brabbeltaal in de oren, maar zelf vond ik hem heerlijk bevrijdend.

Waar je je ook aan vasthoudt, Karl zal het vrolijk aan diggelen slaan. Hij kan daarin genadeloos zijn en sommige mensen ervaren hem als aanstootgevend, ongevoelig, beledigend en kwetsend. Als je op zoek bent naar de gebruikelijke *loving-kindness* (liefdevolle vriendelijkheid), ben je bij Karl waarschijnlijk aan het verkeerde adres. Ben je echter op zoek naar de totale destructie op haar best, dan zal je Karl wellicht kunnen waarderen. Wat hij te bieden heeft, is de totale afbraak en de totale acceptatie van werkelijk alles. Bereid je dus maar voor op

iets buitensporigs. Karl shockeert graag, spreekt alles tegen en druist regelrecht in tegen elke spirituele veronderstelling. Kortom, hij houdt ervan om op elke mogelijke manier het tapijt vanonder je denken weg te trekken. Als je geluk hebt, blijf je achter met niets.

Karl wijst naar wat voorbij de hele film van het wakkere leven ligt, naar dat wat onbereikbaar, onvermijdelijk en ondenkbaar is. En als je denkt te weten wat dat is, zal hij al die ideeën vernietigen en iedere ervaring waar je je aan vastklampt, in het belachelijke trekken. Hij zegt: "Niemand is verlicht of niet-verlicht. Enkel het idee van ontwaken verdwijnt. Er is niemand die nog in slaap is en er is niemand die ontwaakt is". Er is geen hocus pocus meer van ergens te proberen komen of van bijzondere ervaringen te willen opdoen. Zelf-entertainment is er alleen wanneer er nergens meer iets uit te halen valt. Je bent *ondanks* en niet dankzij wat je doet of niet doet... Wat-je-bent was er al vóór dit lichaam geboren werd... Je bent het oneindige oog dat vanuit oneindig veel invalshoeken kijkt naar wat-je-bent. Je bent de oneindige perceptie die alleen maar zelfinformatie waarneemt. Ik wijs altijd naar dat absolute wat-je-bent, wat complete hulpeloosheid is... Alles is in zijn totaliteit van vrijheid, zonder iets te willen controleren. Die vrijheid kun je niet verliezen en kun je ook niet bereiken."

Karl heeft het over 'bevrijd worden van het idee dat je nergens bevrijd van hoeft te worden'. Volgens hem is dat de grootste bevrijding, dat 'je nooit bevrijd kunt worden van wat-je-bent'. Op een vrij respectloze manier en zonder enig laagje spirituele vernis, houdt Karl ervan om te grappen en te grollen en te spelen met woorden. Hij is een echte woordkunstenaar en

spraakwaterval. Met een ongelofelijke snelheid en vol overgave stromen de woorden hem uit de mond. Hij straalt een bevrijdende onbezorgdheid uit, een ontspannen zorgeloosheid en een absolute vrijheid van geest die nergens naar op zoek is en nergens problemen mee heeft.

Karl komt niet met methodes of technieken op de proppen en wijst erop dat het zoeken naar een oplossing enkel het geloof in de schijnbare realiteit van een denkbeeldig probleem sterker maakt. Hij spreekt over bevrijding als de bereidheid om voor eeuwig en altijd te vertoeven in de hel. Bovendien is hij verfrissend vrij van enig missionaris-geprek en verklaart hij opgewekt dat hijzelf volkomen 'nutteloos en irrelevant' is.

Beeld je een huwelijk in tussen de laatste en meest radicale Advaita-leraar Nisargadatta Maharaj en de provocatieve iconoclast U.G. Krishnamurti, overgebracht door een oneerbiedige, postmoderne Duitser met een gevoel voor het absurde. Dat zou je misschien een idee kunnen geven over wat voor iemand Karl is, maar eigenlijk kun je Karl met niemand vergelijken.

Michèle Brel, die verschillende van zijn boeken heeft vertaald en uitgegeven, zegt over de talks: "Karl noemt zijn talks 'zelf-entertainment', maar ze zijn veel kleurrijker, onvoorspelbaarder en chaotischer dan de klassieke vraag-en-antwoord-*satsangs*. Voor mij voelen ze aan als een mix van een punkconcert, een circus, een stand-upcomedy en een jamsessie: een spetterend, betoverend en razendsnel vuurwerk van woorden. Het is een nieuwe manier van taal ervaren: een mix van poëzie, rap, twist en jongleren, hameren, kloppen en slaan, om dan uiteindelijk de mat vanonder je voeten weg te trekken.

Karl spreekt zichzelf voortdurend tegen en verandert steeds opnieuw de betekenis van woorden tot je verstand helemaal in de knoop ligt. Wat overblijft, is een verfrissend gevoel van leegte en het weergalmen van hysterische lachsalvo's... Voor hem zit de schoonheid van taal in de leegte en als geen ander slaagt hij erin om deze vrijheid in woordgebruik tot in het uiterste trekken... Ik vraag me soms af of zijn onemanshow niet enkel een afleidingsmanoeuvre is zodat, terwijl het denken gherprogrammeerd wordt, al de inzichten die men tijdens een jarenlange spirituele zoektocht heeft verzameld, gewoon gewist kunnen worden, inclusief de zoeker zelf.”

Ik hou van Karl, maar zijn genadeloze, provocatieve en radicale expressie van non-dualiteit is zeker niet voor iedereen weggelegd. Zoals een vriend van me het verwoordde: “Karl is als oude kaas – sommigen houden ervan, anderen niet.” Hoewel hij je overstelpt met woorden, kun je de kern van zijn boodschap niet ontvangen op het niveau van het denken. Als je echt luistert naar zijn compromisloze boodschap, dan heeft die het potentieel om de zoekende geest lam te leggen en je te bevrijden van je imaginaire problemen door aan te tonen dat er alleen maar het Onnoembare Zelf is en dat er geen uitweg is. “Jij bent de absolute doener: je hebt nooit iets gedaan. Jij bent de doener, het doen en wat gedaan wordt.” Dat betekent het einde van afgescheidenheid: jij bent de ziener, het zien en dat wat gezien wordt. Dat is vrede, want er zijn er geen twee. Vrede kun je niet bereiken, want de vrede die je bent, kun je niet niet zijn en de vrede die je niet kunt verkrijgen, kun je ook niet verliezen... Niet in staat zijn om aan de waanzin die je bent te ontsnappen, is vrede. Die totale hopeloosheid van aan

jezelf niet kunnen ontsnappen, is vrede. Karl laat niets over om je aan vast te klampen en hij geeft je geen enkele plek om te landen.

Op het gepaste moment en voor wie houdt van oude kaas, kan Karl heel erg bevrijdend zijn. Voor mij was hij dat in elk geval.

Joan Tollifson over Karl Renz – vertaald uit het Engels

Woord van de vertaler

Het is geen 'makkie' om Karl te vertalen en om zijn spraakwerval om te zetten in een andere taal. Karl zelf steekt vaak de draak met vertalers en noemt ze 'ver-laters', omdat wat ze schrijven altijd te laat is. Een vertaling komt altijd 'later' en heeft niet hetzelfde effect als levende woorden die hier-en-nu en direct uit de mond van de luidspreker Karl komen. Bij een vertaling gaat onvermijdelijk een deel van de boodschap verloren, omdat die gefilterd wordt door de oren, de *mind* en de taalvaardigheid van de vertaler en door de beperktheid van de taal zelf. Toch heeft de vertaler hier haar best gedaan om de originele 'live-talks' zo minutieus en zo letterlijk mogelijk te vertalen naar het Nederlands.

Sommige van Karls vingerwijzingen zijn bijna onvertaalbaar, omdat hij de taal vaak verkracht, van woorden gehakt maakt of uit elkaar rukt en er een totaal nieuwe betekenis aan geeft. Kortom, hij speelt en jongleert met woorden als een echte artiest in zijn eigen Circus Renz.

Hoewel er niets boven het goede gezelschap van levende woorden gaat, hoop ik dat dit 'lied van lege woorden' een teaser mag zijn of een '*appe-tiser*', een aperitiefje dat de lezer ontvankelijker maakt voor Karls provocerende vingerwijzingen en

genadeloze humor. Een aperitief kan de smaakpapillen aanwakkeren en je doen hunkeren naar méér. Maar let op: hoe onschuldig en luchtig het er soms aan toegaat... Karls 'lege woorden' zijn dodelijk. Ze praten 'jou' aan flarden...

Om Karl te begrijpen of niet te begrijpen, moet jij een stapje opzij zetten, want enkel door te luisteren zonder te luisteren, te begrijpen zonder te begrijpen en te lezen zonder te lezen, kom je in de '*blanc de blanc*' terecht (term die Karl vaak gebruikt: 'daar waar je *mind* compleet blanco is'). Als je uiteindelijk helemaal ontspannen en zorgeloos een bad kan nemen in het ultieme 'whatever'-gevoel van 'mag het zijn zoals het is' en je alle hoop hebt opgegeven, dan zie je misschien in dat waar Karl naar verwijst niet iets nieuws is. Na een tijdje hoor je Karls stem binnenin jezelf praten in de taal die je eigen is en besef je dat het altijd al het Zelf was dat praatte tot het Zelf in een oneindige dialoog met zichzelf.

Charlotte Block

*Niets te geven, niets te nemen,
het lied van lege woorden.*

1

Hij die beweert de Realiteit te kennen, zal
voor altijd moeten branden in de hel

V: Wanneer je het hebt over de zeven niveaus, de zeven lagen...

K: ... of de zeven verschillende manieren van jezelf ervaren.

V: Je zegt dat er tussen die zeven zogenaamde niveaus geen hiërarchie bestaat.

K: In realiteit niet, maar conceptueel gezien wel. Vanuit een imaginair perspectief zijn er zeker niveaus. Hoe hoger jij klimt, hoe hoger hij klimt.

V: Behoort de fantasiewereld ook tot die zeven niveaus? Ik bedoel wat we normaal fantasie noemen.

K: Het is allemaal fantasie! Wat is normaal en wat is niet normaal?

V: Wel, wanneer je aan het dagdromen, projecteren of fantaseren bent...

K: ... of wanneer je televisiekijkt of boeken leest. (Gelach) Nu heb je het over het eerste niveau: de laag van relatieve ervaringen, verhalen, fantasie, de wereld en het universum. Dat behoort allemaal tot het eerste niveau, kun je nagaan...